

แนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวจากศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

Guidelines for Developing Tourism Products from Arts, Culture, and Local Wisdom in Mueang District, Chaiyaphum Province

ฐิติรดา เปรมปรี

Thitirada Prempree

Received: April 28, 2025

Revised: May 21, 2025

Accepted: May 30, 2025

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อวิเคราะห์อัตลักษณ์ด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนตำบลนาเลี้ยว ตำบลนาฝาย และตำบลบ้านเล่า อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ 2) เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวจากศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอัตลักษณ์โดดเด่นสร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชนและผู้สนใจศึกษา และ 3) เพื่อประเมินความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวจากศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ กลุ่มเป้าหมายมี 2 กลุ่ม กลุ่มเป้าหมายที่ 1 เป็นนักปราชญ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ประชาชน ครู นักศึกษา จำนวน 120 คน และกลุ่มเป้าหมายที่ 2 เป็นผู้ติดตามรับชมการประชุมสัมมนาออนไลน์ในเพจเฟซบุ๊ก จำนวน 100 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์แบบบันทึกข้อมูล และแบบสอบถามความพึงพอใจ ผลการวิจัยพบว่า 1) มีข้อมูลประเภทวัฒนธรรมวัตถุมากที่สุด 2) การวิเคราะห์ SWOT Analysis ในแต่ละตำบลพบว่ามีจุดแข็งด้านการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น จุดอ่อนที่พบคือขาดผู้สืบทอดองค์ความรู้ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวจากศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น สามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์ต้นแบบที่สะท้อนเรื่องราวอันเป็นอัตลักษณ์โดดเด่นของประเพณีสังคมพื้นบ้าน ได้แก่ ตะกร้ารำผีฟ้า โคมไฟกระชูป และกระเป๋าส้ม 3) ผลจากการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อผลิตภัณฑ์อยู่ในระดับมาก การวิจัยนี้มีประโยชน์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวเพื่อการกระจายรายได้สู่ชุมชน

คำสำคัญ : ผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว, ศิลปวัฒนธรรม, ภูมิปัญญาท้องถิ่น

Abstract

This objectives of this research were: 1) to analyze the arts, culture and local wisdom identities in the communities of Na Siao, Na Fai, and Ban Lao sub-districts in Mueang District, Chaiyaphum Province; 2) to develop tourism products from these distinctive arts, culture, and local wisdom to generate income for community members and interested learners; and 3) to evaluate public satisfaction with the tourism products derived from the arts, culture, and local wisdom in Mueang District, Chaiyaphum Province. The study involved two target groups. Group 1 consisted of 120 local wisdom scholars, residents, teachers, and students. Group 2 comprised 100 followers who viewed online product advertisements on a Facebook page. The research tools included interview forms, data recording forms, and satisfaction questionnaires. The research findings revealed several key points: 1) There was a predominance of material culture data. 2) A SWOT analysis of each sub-district identified strengths in developing local wisdom but also a weakness in the lack of knowledge successors. The development of tourism products from arts, culture, and local wisdom successfully created prototype products that reflect the unique identity of local traditions, such as the Ta Kra Ram Phi Fa (spirit dance basket), Kom Fai Krathup (incense lantern), and Krapao Phi Soom (spirit basket bag). 3) The evaluation results showed that public satisfaction with these products was at a high level. This research is beneficial for developing tourism and tourism products to distribute income back to the communities.

Keywords: Tourism Products, Arts and culture, Local Wisdom

บทนำ

รัฐบาลมียุทธศาสตร์การพัฒนาเอี่ยวาระบบเศรษฐกิจและพัฒนาควบคู่กับระบบสังคมไทยอีกทั้งยังให้ความสำคัญต่อการพัฒนาและฟื้นฟูด้านการท่องเที่ยว (กองพัฒนาบริการท่องเที่ยว, 2564) ซึ่งแต่ละท้องถิ่นต่างมีทรัพยากรการท่องเที่ยวด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ยังคงอยู่อย่างสมบูรณ์ อีกทั้งมีชุมชนในต่างจังหวัดยังคงมีศักยภาพสูง ประเทศไทยจำเป็นต้องเร่งดำเนินการฟื้นฟูและขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศโดยเน้นการสร้างการแข่งขันจากภายในเพื่อกระตุ้นให้เกิดการใช้จ่ายและการบริโภคภายในประเทศเป็นหลักด้วยการขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็งจากพื้นฐานเศรษฐกิจชุมชน การฟื้นฟูและส่งเสริมผู้ประกอบการในชุมชนแต่ละชุมชนต่างมีผลกระทบต่อบรรยากาศเศรษฐกิจไทย รัฐบาลได้เสนอแนวทางการส่งเสริมธุรกิจเพื่อช่วยเหลือประชาชนให้สามารถดำเนินธุรกิจอยู่รอดได้ในวิกฤตเศรษฐกิจตกต่ำได้อย่างยั่งยืนภายใต้ความปกติวิถีใหม่ เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนประเทศไทยอย่างเป็นรูปธรรมโดยใช้โมเดลเศรษฐกิจ BCG ทำหน้าที่บูรณาการการพัฒนาตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำใช้องค์ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรมสร้างมูลค่าเพิ่มจากฐานความหลากหลายของทรัพยากรชีวภาพและวัฒนธรรม จึงเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาและฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศให้ดีขึ้นได้ในมิติของการส่งเสริมการท่องเที่ยวซึ่งต้องเริ่มพัฒนาจากผู้ประกอบการในชุมชนแต่ละชุมชน การพัฒนาการท่องเที่ยวตามแนวคิดโมเดลเศรษฐกิจ BCG ดังกล่าวส่งผลให้ตระหนักถึงการจัดการท่องเที่ยวในปัจจุบันควรบูรณาการจัดกิจกรรมเชื่อมโยงวิถีการท่องเที่ยวไทยในท้องถิ่นอย่างมีเรื่องราวที่บ่งบอกถึงอัตลักษณ์ของวิถีชีวิตคนในท้องถิ่น

ซึ่งมีความพร้อมทางด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันในชุมชน ตลอดจนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยชุมชนจะมีส่วนช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งในการพัฒนาเศรษฐกิจให้มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นช่วยสะท้อนอัตลักษณ์ของชุมชนเป็นจุดดึงดูดให้นักท่องเที่ยวที่แวะมาเที่ยวชมศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นการสร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชน จุฬารัตน์ หินซุย และสถาพร มงคลศรีสวัสดิ์ (2557) กล่าวว่า การจัดการท่องเที่ยวจะช่วยกระตุ้นให้เกิดการท่องเที่ยวภายในประเทศที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้และการสร้างสรรค์ประโยชน์ทั้งต่อสถาบันครอบครัวและต่อสังคมโดยรวม ดังนั้นการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จะทำให้นักท่องเที่ยวเห็นความสำคัญของขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่นวิถีชีวิตชุมชนของไทยที่มีจุดเด่นพิเศษคือการท่องเที่ยวเชิงพุทธซึ่งได้รับความนิยมมากขึ้น และสิ่งที่ตามมากับการท่องเที่ยวแบบนี้คือประชาชนในท้องถิ่นได้มีอาชีพงานทำโดยการนำเอาวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาทำเป็นสินค้าจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยวทำให้ชุมชนมีรายได้จึงเป็นหน้าที่ของประชาชนในชุมชน ผู้ประกอบการในชุมชน หน่วยงานในชุมชนได้ร่วมมือกันคิดผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ทางการท่องเที่ยวด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สะท้อนอัตลักษณ์อันโดดเด่นของท้องถิ่นเพื่อจำหน่ายให้นักท่องเที่ยวซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ร่วมกันทำในชุมชนจะส่งผลให้ประชาชนในท้องถิ่นเกิดความภาคภูมิใจต่อผลิตภัณฑ์ที่ตนเองครอบครัวและชุมชนได้ร่วมกันผลิตจำหน่ายให้นักท่องเที่ยว ผลิตภัณฑ์ที่สร้างขึ้นควรสะท้อนภาพอัตลักษณ์ที่โดดเด่นแสดงให้เห็นถึงวิถีชุมชนได้อย่างชัดเจน มีการสอดแทรกเรื่องราววิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นเผยแพร่ไปกับผลิตภัณฑ์สร้างความประทับใจให้นักท่องเที่ยวได้อย่างซาบซึ้งทำให้อยากกลับมาท่องเที่ยวในครั้งต่อไป จากการการสำรวจข้อมูลภาคสนามพบว่าในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยเฉพาะตำบลนาเลี้ยว ตำบลบ้านเล่า และตำบลนาฝาย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ เป็นพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีความสำคัญต่อการศึกษาและส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น เนื่องจากมีแหล่งท่องเที่ยวทางโบราณสถานและโบราณวัตถุ ศาสนสถานต่าง ๆ เช่น วัดศิลาอาสน์ (ภูพระ) ตำบลนาเลี้ยว วัดดาวเรือง ตำบลนาฝาย และวัดสมศรี ตำบลบ้านเล่า อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ เป็นต้น ซึ่งเป็นแหล่งศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ดึงดูดความสนใจแก่การอนุรักษ์และเป็นแหล่งศูนย์รวมนักท่องเที่ยวท้องถิ่นของชุมชนหลายด้าน เช่น การทอผ้าไหม การทอผ้าขาวม้า การจักสานไม้ไผ่ การแปรรูปอาหาร การทอเสื้อ เป็นต้น รวมทั้งมีประเพณีที่ดึงดูดความสนใจแก่การสืบทอดและส่งเสริมยกระดับการท่องเที่ยวในชุมชนเนื่องจากมีอัตลักษณ์ที่โดดเด่นเป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยว ได้แก่ ประเพณีริ้วผ้าของตำบลนาเลี้ยว ประเพณีบุญกระฐีออกพรรษาของตำบลนาฝาย และประเพณีบุญเดือนสิบแห่งฝั่มของตำบลบ้านเล่า ปัญหาที่พบจากการสำรวจข้อมูลภาคสนามพบว่าในเขตตำบลนาเลี้ยว นาฝาย บ้านเล่า อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ มีนักปราชญ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีองค์ความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่หลากหลาย แต่ด้วยนักปราชญ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุและขาดผู้สืบทอดองค์ความรู้ทำให้เกิดปัญหาด้านการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ ไม่สามารถนำความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นไปประยุกต์ใช้กับเทคโนโลยีให้ผลิตภัณฑ์พื้นบ้านมีความแปลกใหม่ทันสมัย ขาดทักษะการใช้เทคโนโลยีสื่อสารกับประชาชนในสังคม ปัจจุบันที่มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอย่างทั่วถึงมีความสะดวกรวดเร็วและเข้าถึงได้ง่าย อีกทั้งการประชาสัมพันธ์ผลงานด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นต่าง ๆ ของประชาชนในท้องถิ่นยังไม่ได้รับการเผยแพร่ให้เป็นที่ประจักษ์ในสังคมได้

ผู้วิจัยตระหนักและให้ความสำคัญต่อปัญหาดังกล่าวได้สนใจศึกษาข้อมูลด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อนำไปวิเคราะห์จำแนกประเภทข้อมูลตามหลักจำแนกข้อมูลทางคติชนวิทยาของดอร์สัน (Dorson, 1972) จำแนกข้อมูลออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ ประเภทวรรณกรรมมุขปาฐะ ประเภทวัฒนธรรมวัตถุ ประเภทประเพณีสังคมพื้นบ้าน และประเภทการแสดงศิลปะพื้นบ้าน มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นร่วมกันทำ SWOT Analysis วิเคราะห์จุดอ่อนจุด

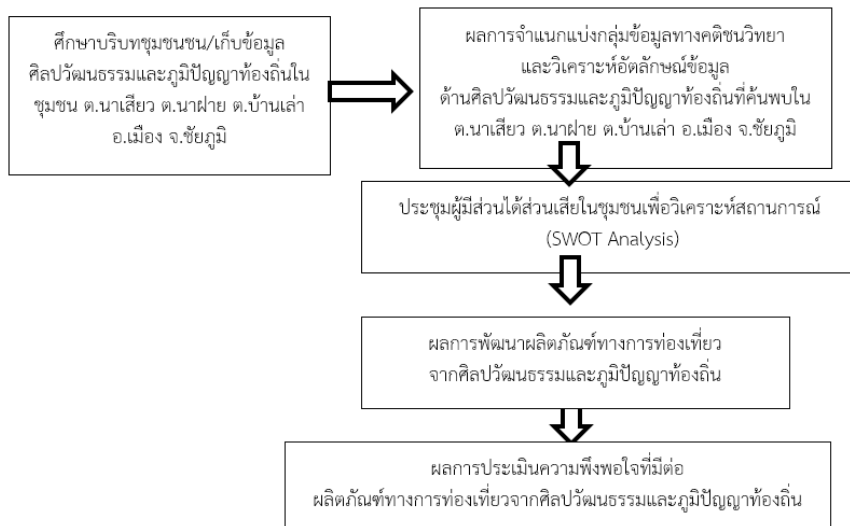

แข็งและอัตลักษณ์ที่โดดเด่นของท้องถิ่นผ่านประเพณีสังคมพื้นบ้านโดยวิเคราะห์ตามแนวคิดของศิริพร ณ กลาง (2557) ที่มุ่งเน้นหาคำอธิบายว่าคติชนมีบทบาทหน้าอย่างไรในแต่ละสังคมวัฒนธรรมของกลุ่มชนทำให้ได้คำตอบเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของชุมชน สามารถนำข้อมูลที่ได้ประยุกต์ใช้กับการออกแบบผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มีคุณภาพดี และมีการเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ร่วมแสดงความคิดเห็นที่มีต่อผลิตภัณฑ์ของแต่ละตำบลผ่านแอปพลิเคชันเฟซบุ๊ก ประชาชนในชุมชนจะได้รับข้อมูลสะท้อนกลับจากนักท่องเที่ยวเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขสร้างผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวได้อย่างทั่วถึง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์อัตลักษณ์ด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนตำบลนาเสียว ตำบลนาฝาย และตำบลบ้านเล่า อำเภอมือง จังหวัดชัยภูมิ
2. เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวจากศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มี อัตลักษณ์โดดเด่นสร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชนและผู้สนใจศึกษา
3. เพื่อประเมินความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวจากศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น อำเภอมือง จังหวัดชัยภูมิ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การเลือกพื้นที่วิจัย ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาข้อมูลด้านด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน 3 ตำบล ได้แก่ ตำบลนาเสียว ตำบลนาฝาย และตำบลบ้านเล่า อำเภอมือง จังหวัดชัยภูมิ เนื่องจากเป็นแหล่งข้อมูลสำคัญด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น และต้องการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวจากศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอัตลักษณ์โดดเด่นสร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชนและผู้สนใจศึกษา

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษากลุ่มเป้าหมาย แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มเป้าหมายที่ 1 เป็นกลุ่มเป้าหมายที่ใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการพัฒนาศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาเสียว ตำบลนาฝาย และตำบลบ้านเล่า อำเภอมือง จังหวัดชัยภูมิ รวม 3 ตำบล ตำบลละ 40 คน รวมทั้งหมด จำนวน 120 คน ในแต่ละตำบลประกอบด้วยบุคคลสำคัญ ได้แก่ นักปราชญ์ ผู้นำชุมชน ประชาชน ครู และนักศึกษา

กลุ่มเป้าหมายที่ 2 เป็นกลุ่มเป้าหมายที่ใช้วิธีการคัดเลือกแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) จากผู้ติดตามรับชมการประชุมสัมพันธ์สนค้าออนไลน์ในเพจเฟซบุ๊ก กำหนดช่วงระยะเวลาการประเมินผลความพึงพอใจภายใน 1 เดือน โดยใช้สูตรประมาณค่าประชากร ของคอกแรน (ธีรวิทย์ เอกะกุล, 2543) ได้กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 100 คน เพื่อประเมินผลความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวจากศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นอำเภอมือง จังหวัดชัยภูมิ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1) แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง (Structured Interview) ใช้สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้นำชุมชน นักปราชญ์ ประชาชน ครู นักศึกษา ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาเสียว ตำบลนาฝาย และตำบลบ้านเล่า อำเภอมือง จังหวัดชัยภูมิ เพื่อเก็บข้อมูลด้านบริบทชุมชนท้องถิ่นและเก็บข้อมูลด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

2) แบบบันทึกข้อมูล ใช้บันทึกข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) วิเคราะห์สถานการณ์ (SWOT Analysis) เกี่ยวกับปัจจัยของสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของชุมชน วิเคราะห์บทบาทหน้าที่ ของศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่พบในชุมชน และสรุปแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวจากศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอัตลักษณ์โดดเด่นของตำบลนาเสียว ตำบลนาฝาย และตำบลบ้านเล่า อำเภอมือง จังหวัดชัยภูมิ

3) แบบสอบถาม (Satisfaction Questionnaire) ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วน 5 ระดับของลิเคิร์ทใช้สอบถามประชาชนที่ติดตามรับชมเพจเฟซบุ๊กที่สร้างขึ้นเพื่อจัดจำหน่ายและประชาสัมพันธ์สินค้าออนไลน์ เพื่อเก็บข้อมูลประเมินความพึงพอใจที่มีต่อผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวจากศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

4.การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องจากนั้นนำมาประยุกต์ใช้สร้างเครื่องมือทั้ง 3 ประเภท ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์การวิจัย ได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง (Structured Interview) แบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 ใช้สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 12 ข้อ ตอนที่ 2 ใช้สอบถามองค์ความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นตำบลนาเสียว ตำบลนาฝาย และตำบลบ้านเล่า อำเภอมือง จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 5 ข้อ นำแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC=0.50 ขึ้นไปผลการประเมินคุณภาพได้ค่าดัชนีความสอดคล้องโดยรวมเท่ากับ 0.87 แล้วนำไปสอบถามทดลองใช้จำนวน 15 ชุด และตรวจหาความเชื่อมั่นของของครอนบาค (Cronbach's Alpha) ผลการทดสอบได้ค่าเท่ากับ 0.85 2) แบบบันทึกข้อมูล ใช้บันทึกข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ (SWOT Analysis) นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องของรูปแบบการบันทึกข้อมูลได้รับคำแนะนำแล้วนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย 3) แบบสอบถาม (Satisfaction Questionnaire) แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 8 ข้อ ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อผลิตภัณฑ์ทางการ

ท่องเที่ยวเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) ในแต่ละข้อมีคำถาม 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) แบ่งการประเมินออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ ด้านความสะดวกในการใช้ผลิตภัณฑ์ ด้านส่งเสริมการจัดจำหน่าย และด้านการรักษาสีสิ่งแวดล้อม รวมจำนวน 15 ข้อ และตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดถามถึงข้อเสนอแนะแนวทางปรับปรุงแก้ไขที่มีต่อผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวจากศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC=0.50 ขึ้นไปผลการประเมินคุณภาพได้ค่าดัชนีความสอดคล้องโดยรวมเท่ากับ 0.70 แล้วนำไปสอบถามทดลองใช้จำนวน 15 ชุด และตรวจหาความเชื่อมั่นของครอนบาค (Cronbach's Alpha) ผลการทดสอบได้ค่าเท่ากับ 0.89

5. การวิเคราะห์ข้อมูลในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ใช้การวิเคราะห์และประมวลผล 2 วิธี ดังนี้

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์เพื่อนำข้อมูลด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นของแต่ละตำบลมาวิเคราะห์จำแนกประเภทข้อมูลทางคติชนวิทยาของดอร์สัน (Dorson, 1972) ใช้วิธีอธิบายแบบพรรณนาความ มีการจัดประชุมกลุ่มย่อยเพื่อทำ SWOT Analysis บันทึกลงในแบบบันทึกข้อมูลวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็งและอัตลักษณ์ที่โดดเด่นของท้องถิ่นผ่านประเด็นสังคมพื้นบ้านโดยวิเคราะห์ตามแนวคิดของ ศิราพร ณ ถลาง (2557) นำผลการวิเคราะห์แบบพรรณนาที่ได้ไปตรวจสอบความถูกต้องโดยใช้เทคนิคการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Methodological Triangulation)

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามแล้วนำมาประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลอัตลักษณ์ด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนตำบลนาเสียว ตำบลนาฝาย และตำบลบ้านเล่า อำเภอมือง จังหวัดชัยภูมิ

1.1 ผู้วิจัยศึกษารวบรวมข้อมูลภาคสนามพบว่าศิลปวัฒนธรรมจากภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลนาเสียว อำเภอมือง จังหวัดชัยภูมิ มีจำนวน 17 ประเภท สามารถจำแนกกลุ่มข้อมูลศิลปวัฒนธรรมจากภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลนาเสียวตามหลักจำแนกข้อมูลทางคติชนวิทยาของดอร์สัน (Dorson, 1972) พบว่าประเภทของศิลปวัฒนธรรมจากภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลนาเสียว เมื่อจำแนกข้อมูลทางคติชนวิทยาที่พบมากที่สุดคือประเพณีวัฒนธรรมวัตถุ (65 เปอร์เซ็นต์) รองลงมาคือการแสดงศิลปะพื้นบ้าน (25 เปอร์เซ็นต์) และพบน้อยที่สุดคือวรรณกรรมมุขปาฐะ (5 เปอร์เซ็นต์) และประเพณีสังคมพื้นบ้าน (5 เปอร์เซ็นต์) ผลการแสดงความคิดเห็นโดยใช้วิธีวิเคราะห์ SWOT Analysis ในแต่ละตำบลพบว่ามีจุดแข็งด้านการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น จุดอ่อนที่พบคือขาดผู้สืบทอดองค์ความรู้ และพบว่าจากการวิเคราะห์ SWOT Analysis ในแต่ละตำบลพบว่าในแต่ละตำบลต่างมีอัตลักษณ์ที่โดดเด่นด้านประเพณีสังคมพื้นบ้านที่สามารถนำไปแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้เชื่อมโยงกับประเพณีในท้องถิ่นสร้างความสนใจดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ ดังนี้ 1) ประเพณีรำผีฟ้า ตำบลนาเสียวเป็นประเพณีที่สะท้อนอัตลักษณ์ด้านความเชื่อเรื่องผีและการนับถือพระพุทธศาสนาของคนในท้องถิ่น 2) ประเพณีบุญกระดุม ตำบลนาฝาย เป็นประเพณีที่สะท้อนอัตลักษณ์ด้านการนับถือพระพุทธศาสนาของคนในท้องถิ่น 3) ประเพณีแห่ผีคู่ ตำบลบ้านเล่า เป็นประเพณีที่สะท้อนอัตลักษณ์ด้านความเชื่อเรื่องผีและการนับถือพระพุทธศาสนาของคนในท้องถิ่น ประเพณีสังคมพื้นบ้านของทั้ง 3 ตำบลมีส่วนร่วมช่วยสร้างภาพลักษณ์ที่น่าจดจำให้นักท่องเที่ยวได้ ควรค่าแก่การส่งเสริมและสร้างผลิตภัณฑ์ด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่บอกเล่าเรื่องราวของคนในท้องถิ่นตำบลนาเสียว อำเภอมือง

จังหวัดชัยภูมิ

1.2 ผู้วิจัยศึกษารวบรวมข้อมูลภาคสนามพบว่าศิลปวัฒนธรรมจากภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลนาฝาย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ มีจำนวน 17 ประเภท สามารถจำแนกกลุ่มข้อมูลศิลปวัฒนธรรมจากภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลนาฝายตามหลักจำแนกข้อมูลทางคติชนวิทยาของดอร์สัน (Dorson, 1972) พบว่าประเภทของศิลปวัฒนธรรมจากภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลนาฝาย เมื่อจำแนกข้อมูลทางคติชนวิทยาที่พบมากที่สุดคือประเพณีวัฒนธรรมวัตถุ (75 เปอร์เซ็นต์) รองลงมาคือวรรณกรรมมุขปาฐะ (15 เปอร์เซ็นต์) รองลงมาคือ ประเพณีสังคมพื้นบ้านพื้นบ้าน (7.5 เปอร์เซ็นต์) และพบน้อยที่สุดคือการแสดงศิลปะพื้นบ้าน (2.5 เปอร์เซ็นต์) ผลการแสดงความคิดเห็นและวิเคราะห์อัตลักษณ์พบอัตลักษณ์ที่โดดเด่นด้านประเพณีสังคมพื้นบ้านคือประเพณีบุญกระฐูปเป็นประเพณีที่ถ่ายทอดวิถีพุทธศุภกับการอยู่ร่วมกันในสังคมควรค่าแก่การส่งเสริมและสร้างผลิตภัณฑ์ด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สามารถเชื่อมโยงเรื่องราวของคนในท้องถิ่นตำบลนาฝาย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

1.3 ผู้วิจัยศึกษารวบรวมข้อมูลภาคสนามพบว่าศิลปวัฒนธรรมจากภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลบ้านเล่า อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ มีจำนวน 15 ประเภท สามารถจำแนกกลุ่มข้อมูลศิลปวัฒนธรรมจากภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลนาฝายตามหลักจำแนกข้อมูลทางคติชนวิทยาของดอร์สัน (Dorson, 1972) พบว่าประเภทของศิลปวัฒนธรรมจากภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลบ้านเล่า เมื่อจำแนกข้อมูลทางคติชนวิทยาที่พบมากที่สุดคือประเพณีวัฒนธรรมวัตถุ (72.5 เปอร์เซ็นต์) รองลงมาคือประเพณีสังคมพื้นบ้าน (15 เปอร์เซ็นต์) รองลงมาคือ วรรณกรรมมุขปาฐะ (10 เปอร์เซ็นต์) และพบน้อยที่สุดคือการแสดงศิลปะพื้นบ้าน (2.5 เปอร์เซ็นต์) ผลการแสดงความคิดเห็นและวิเคราะห์ อัตลักษณ์พบอัตลักษณ์ที่โดดเด่นด้านประเพณีสังคมพื้นบ้านคือประเพณีแห่ผีลุ่ม เป็นประเพณีที่ถ่ายทอดความเชื่อเรื่องผี นรกสวรรค์ ควบคู่กับการใช้ชีวิตในพุทธศาสนาควรค่าแก่การส่งเสริมและสร้างผลิตภัณฑ์ด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สามารถเชื่อมโยงเรื่องราวของคนในท้องถิ่นตำบลบ้านเล่า อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

2. ผลการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวจากศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มี อัตลักษณ์โดดเด่นสร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชนและผู้สนใจศึกษา พบว่าจากการที่ผู้วิจัยได้ร่วมมือกับกลุ่มเป้าหมายที่ 1 จำนวน 120 คน ร่วมกันแสดงความคิดเห็นและร่วมกันพัฒนาศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นจัดทำผลิตภัณฑ์ต้นแบบที่ส่งเสริมอัตลักษณ์ทางการท่องเที่ยวจากศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ออกแบบให้มีตราสินค้าแสดงคิวอาร์โค้ดสำหรับรับชมวีดิทัศน์ประวัติประเพณีและมีคิวอาร์โค้ดสำหรับทำแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อผลิตภัณฑ์ จำนวน 3 ชิ้น ได้แก่

2.1 ผลิตภัณฑ์ตะกร้ารำผีฟ้า ตำบลนาเลี้ยว อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ เป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้จากงานจักสานไม้ไผ่ งานผ้าขาวม้า มีการตกแต่งให้สวยงามโดยใช้วัสดุต่าง ๆ อัตลักษณ์ที่โดดเด่นของผลิตภัณฑ์คือการบอกเล่าเรื่องราวความเชื่อและวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นเกี่ยวกับประเพณีรำผีฟ้า

2.2 ผลิตภัณฑ์โคมไฟกระฐูป ตำบลนาฝาย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ เป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้จากงานต้นกระฐูปประดิษฐ์ งานผ้าฝ้าย อัตลักษณ์ที่โดดเด่นของผลิตภัณฑ์คือการบอกเล่าเรื่องราวความเชื่อและวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นเกี่ยวกับประเพณีบุญกระฐูป

2.3 ผลิตภัณฑ์กระเป่าผีลุ่ม ตำบลบ้านเล่า อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ เป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้จากงานผ้าไหมและงานจักสานไม้ไผ่ อัตลักษณ์ที่โดดเด่นของผลิตภัณฑ์คือการบอกเล่าเรื่องราวความเชื่อและวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นเกี่ยวกับประเพณีแห่ผีลุ่ม

3. ผลการประเมินความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวจากศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายโดยใช้วิธีการคัดเลือกแบบบังเอิญ (Accidental Sampling)

เลือกใช้สูตรประมาณค่าประชากรของคอกแรน (1977, อ้างในธีรวิทย์ เอกะกุล, 2543) ได้กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 100 คน เป็นผู้ติดตามการประชาสัมพันธ์สินค้าออนไลน์ในเพจเฟซบุ๊กกำหนดช่วงระยะเวลาการประเมินผลความพึงพอใจภายใน 1 เดือน เพื่อประเมินผลความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวจากศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

3.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มเป้าหมายที่ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวจากศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 100 คน พบว่ากลุ่มเป้าหมายที่ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นเพศหญิง (75เปอร์เซ็นต์) รองลงมาเป็นเพศชาย (25 เปอร์เซ็นต์) ระดับช่วงอายุ 20 ปีขึ้นไปพบมากที่สุด (85 เปอร์เซ็นต์) รองลงมาเป็นระดับช่วงอายุต่ำกว่า 20 ปี (15 เปอร์เซ็นต์) ด้านการประกอบอาชีพส่วนมากรับราชการ (35 เปอร์เซ็นต์) รองลงมาเป็นนักเรียน/นักศึกษา (27เปอร์เซ็นต์) และลำดับสุดท้ายเป็นอาชีพเกษตรกร (26 เปอร์เซ็นต์) ด้านการศึกษาส่วนมากจบการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี (53 เปอร์เซ็นต์) รองลงมาจบการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี (47 เปอร์เซ็นต์) ด้านรายได้ต่อเดือนมีรายได้มากที่สุดคือมากกว่า 5,000 บาท(47เปอร์เซ็นต์) รองลงมาคือต่ำกว่า 5,000 บาท (41 เปอร์เซ็นต์) และลำดับสุดท้ายคือไม่มีรายได้ (12 เปอร์เซ็นต์) ประวัติการเดินทางกลุ่มเป้าหมายส่วนมากเคยเดินทางมาในแหล่งท่องเที่ยวของตำบลนาเสียว ตำบลนาฝาย ตำบลบ้านเล่า อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ (73 เปอร์เซ็นต์) ไม่เคยเดินทางมา (27 เปอร์เซ็นต์) สาเหตุการมาท่องเที่ยวในตำบลนาเสียว ตำบลนาฝาย ตำบลบ้านเล่า อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ กลุ่มเป้าหมายตอบมากที่สุดคือมีความศรัทธาความเชื่อ (49 เปอร์เซ็นต์) รองลงมาสนใจศึกษาประเพณี (31 เปอร์เซ็นต์) และตอบน้อยที่สุดคือต้องการหาสถานที่เที่ยว (20 เปอร์เซ็นต์) ด้านความคาดหวังที่จะได้รับจากผลิตภัณฑ์ส่งเสริมอัตลักษณ์การท่องเที่ยวจากศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นกลุ่มเป้าหมายตอบมากที่สุดคือการได้อุดหนุนผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น(75 เปอร์เซ็นต์) รองลงมาคือได้ความรู้เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น (21 เปอร์เซ็นต์) และตอบน้อยที่สุดคือการได้ติดต่อค้าขายหรือธุรกิจท่องเที่ยว (4 เปอร์เซ็นต์) 3.2 ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อผลิตภัณฑ์ส่งเสริมอัตลักษณ์การท่องเที่ยวจากศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยการประเมินผลิตภัณฑ์ จำนวน 3 ชิ้น ดังนี้

1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อผลิตภัณฑ์ทั้ง 3 ชิ้น แสดงในตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อผลิตภัณฑ์ ตะกร้ารำผีฟ้า ประเพณีรำผีฟ้า, โคมไฟกระชูป ประเพณีบุญกระชูป, กระเป๋าส้ม ประเพณีแห่ส้ม

รายการที่ประเมินความพึงพอใจ ผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว	ตะกร้ารำผีฟ้า ประเพณีรำผีฟ้า		โคมไฟกระชูปประเพณีบุญ กระชูป		กระเป๋าส้ม ประเพณีแห่ส้ม	
	$\bar{X}$	ระดับ	$\bar{X}$	ระดับ	$\bar{X}$	ระดับ
1. ด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์						
1.1 การออกแบบสื่อถึงอัตลักษณ์ สามารถถ่ายทอดเรื่องราวของชุมชนได้	4.52	มากที่สุด	4.52	มากที่สุด	4.52	มากที่สุด
1.2 วัสดุที่ใช้มีความแข็งแรงทนทาน	3.99	มาก	3.99	มาก	3.99	มาก
1.3 ความสวยงามของผลิตภัณฑ์	4.54	มากที่สุด	4.54	มากที่สุด	4.54	มากที่สุด
1.4 ผลิตภัณฑ์มีความแปลกใหม่น่าสนใจ	4.14	มาก	4.14	มาก	4.13	มาก

รายการที่ประเมินความพึงพอใจ ผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว	ตะกร้ารำผีฟ้า ประเพณีรำผีฟ้า		โคมไฟกระชูประเพณี บุญกระชูป		กระเป่าผีคุ้ม ประเพณีแห่ผีคุ้ม	
	$\bar{X}$	ระดับ	$\bar{X}$	ระดับ	$\bar{X}$	ระดับ
2. ด้านความสะดวกในการใช้ผลิตภัณฑ์						
2.1 สามารถนำผลิตภัณฑ์ไปใช้งานได้อย่างสะดวก	4.43	มาก	4.43	มาก	4.47	มาก
2.2 สะดวกต่อการเคลื่อนย้าย	4.31	มาก	4.31	มาก	4.33	มาก
2.3 สะดวกต่อการจัดเก็บประหยัดพื้นที่ใช้สอย	3.65	มาก	3.65	มาก	3.66	มาก
2.4 ขนาดของผลิตภัณฑ์มีความเหมาะสม	3.46	ปานกลาง	3.46	ปานกลาง	3.46	ปานกลาง
3. ด้านส่งเสริมการจัดจำหน่าย						
3.1 ชื่อและตราของผลิตภัณฑ์สามารถจดจำได้ง่าย	2.78	ปานกลาง	2.78	ปานกลาง	2.80	ปานกลาง
3.2 ภาพรวมของผลิตภัณฑ์สามารถจดจำได้ง่าย	3.75	มาก	3.74	มาก	3.86	มาก
3.3 ภาพประกอบที่ใช้ประชาสัมพันธ์ในเพจเฟซบุ๊กช่วยสร้างความน่าสนใจให้กับผลิตภัณฑ์	3.49	ปานกลาง	3.45	ปานกลาง	3.51	มาก
3.4 คิวอาร์โค้ดของผลิตภัณฑ์มีข้อมูลบอกเล่าเรื่องราวถ่ายทอดอัตลักษณ์ของชุมชนได้	4.49	มาก	4.76	มากที่สุด	4.49	มาก
3.5 ราคาของผลิตภัณฑ์มีความเหมาะสม	3.88	มาก	3.88	มาก	3.83	มาก
4. ด้านการรักษาสิ่งแวดล้อม						
4.1 ทำจากวัสดุที่ไม่ทำลายธรรมชาติ	4.14	มาก	4.14	มาก	4.64	มากที่สุด
4.2 ง่ายต่อการทำลายภายหลังจากเลิกใช้ผลิตภัณฑ์	4.26	มาก	4.26	มาก	4.67	มากที่สุด
สรุปผล	3.99	มาก	4.00	มาก	4.06	มาก

จากตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อผลิตภัณฑ์ทั้ง 3 ชิ้น จากประชาชนที่เข้าร่วมทำแบบประเมินความพึงพอใจ จำนวน 100 คน ดังนี้ 1) ผลิตภัณฑ์ตะกร้ารำผีฟ้า สืบสานประเพณีรำผีฟ้า ตำบลนาเสียว อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ สรุปผลการประเมินได้ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ ($\bar{X}$ = 3.99) อยู่ในระดับมาก 2) ผลิตภัณฑ์โคมไฟกระชูป สืบสานประเพณีบุญกระชูปตำบลนาฝาย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ สรุปผลการประเมินได้ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ ($\bar{X}$ = 4.00) อยู่ในระดับมาก 3) ผลิตภัณฑ์กระเป่าผีคุ้ม สืบสานประเพณีแห่ผีคุ้ม ตำบลบ้านเล่า อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ สรุปผลการประเมินได้ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ ($\bar{X}$ = 4.06) อยู่ในระดับมาก กล่าวได้ว่าผลิตภัณฑ์ทั้ง 3 ชิ้นได้รับผลการประเมินความพึงพอใจอยู่ในระดับมากซึ่งผู้วิจัยได้นำผลการประเมินความพึงพอใจดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ในการปรับปรุงผลิตภัณฑ์ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ซื้อได้ในลำดับต่อไป

3.3 ตอนที่ 3 ผู้วิจัยออกแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามปลายเปิดเพื่อทราบปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ทั้ง 3 ชิ้น ผลการวิจัยพบว่ามีคำแนะนำจากกลุ่มเป้าหมายที่ทำแบบสอบถามมีข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทั้ง 3 ชิ้น ได้แก่ ด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ควรมีผลิตภัณฑ์ให้มีรูปแบบที่หลากหลายสะดวกต่อการใช้งาน ด้านการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ควรเปิดช่องทางการสื่อสารสำหรับการขายในแพลตฟอร์มขายของออนไลน์ที่ขายง่ายได้รับความนิยมจากลูกค้า เช่น Shopee Lazada TikTok Shop Line myshop Kaidee เป็นต้น

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลอัตลักษณ์ด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนตำบลนาเสียว ตำบลนาฝาย และตำบลบ้านเล่า อำเภอมือง จังหวัดชัยภูมิ พบว่าจากเก็บข้อมูลภาคสนามของทั้ง 3 ตำบลมีข้อมูลด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น จำแนกข้อมูลที่พบมากที่สุดคือประเพณีวัฒนธรรมวัตถุ ผลการวิเคราะห์ SWOT Analysis ในแต่ละตำบลมีจุดแข็งด้านการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นที่น่าสนใจ ได้แก่ การจัดตั้งกลุ่มอาชีพพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าไหม มีผลิตภัณฑ์สินค้าโอท็อป (OTOP) เครื่องจักสานไม้ไผ่ การประดิษฐ์กระชูป ฯลฯ ประเพณีสังคัมพื้นบ้านที่มีลักษณะอัตลักษณ์โดดเด่นของกลุ่มชนในแต่ละตำบล ได้แก่ ประเพณีรำผีฟ้า ของตำบลนาเสียว ประเพณีบุญกระชูป ของบ้านช่อระกา และประเพณีแห่ผีสู่มของตำบล บ้านเล่า จุดอ่อนที่พบ ได้แก่ การขาดผู้สืบทอดองค์ความรู้ศิลปวัฒนธรรมจากภูมิปัญญาท้องถิ่นและขาดแคลนวัสดุ ด้านผลการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวจากศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอัตลักษณ์โดดเด่นสร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชนพบว่าการพัฒนาผลิตภัณฑ์ต้นแบบมีทั้งหมด 3 ชิ้น ได้แก่ 1) ผลิตภัณฑ์ต้นแบบตะกร้ารำผีฟ้า ตำบลนาเสียว อำเภอมือง จังหวัดชัยภูมิ 2) ผลิตภัณฑ์ต้นแบบโคมไฟกระชูป ตำบลนาฝาย อำเภอมือง จังหวัดชัยภูมิ และ 3) ผลิตภัณฑ์ต้นแบบกระเป่าผีสู่ม ตำบลบ้านเล่า อำเภอมือง จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งผลิตภัณฑ์ทั้ง 3 ชิ้นได้สะท้อนเรื่องราวอันเป็นอัตลักษณ์ของประเพณีสังคัมพื้นบ้านและเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์จากท้องถิ่นมาเชื่อมโยงเล่าเรื่องราวของประชาชนในท้องถิ่น มีการออกแบบตราสินค้าที่มีคิวอาร์โค้ดสแกนสำหรับรับชมวีดิทัศน์ประวัติความเป็นมาของประชาชนในท้องถิ่น และมีคิวอาร์โค้ดสแกนสำหรับประเมินความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวจากศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น อำเภอมือง จังหวัดชัยภูมิ พบว่ามีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลอัตลักษณ์ด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนตำบลนาเสียว ตำบลนาฝาย และตำบลบ้านเล่า อำเภอมือง จังหวัดชัยภูมิ พบว่าจากเก็บข้อมูลภาคสนามของ 1) ตำบลนาเสียว อำเภอมือง จังหวัดชัยภูมิ มีข้อมูลด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น จำนวน 17 ประเภท จำแนกข้อมูลทางคติชนวิทยาที่พบมากที่สุดคือประเพณีวัฒนธรรมวัตถุ (65 เปอร์เซนต์) ผลการวิเคราะห์ SWOT Analysis พบว่าตำบลนาเสียวมีจุดแข็งด้านการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นที่น่าสนใจ ได้แก่ การจัดตั้งกลุ่มอาชีพพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าไหมผลิตภัณฑ์สินค้าโอท็อป (OTOP) เครื่องจักสานไม้ไผ่ ประเพณีสังคัมพื้นบ้านที่สำคัญคือประเพณีรำผีฟ้า จุดอ่อนที่พบคือนักปราชญ์ภูมิปัญญาบางส่วนเป็นผู้สูงอายุมีปัญหาสุขภาพและขาดผู้สืบทอดองค์ความรู้ศิลปวัฒนธรรมจากภูมิปัญญาท้องถิ่น ผลการวิเคราะห์อัตลักษณ์ พบว่าตำบลนาเสียวมีการถ่ายทอดเรื่องราวเกี่ยวกับท้องถิ่นของตำบลนาเสียวผ่านประเพณีสังคัมพื้นบ้านที่มีลักษณะ อัตลักษณ์โดดเด่นของกลุ่มชนคือประเพณีรำผีฟ้า 2) ตำบลนาฝาย อำเภอมือง จังหวัดชัยภูมิ มีข้อมูลด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น จำนวน 17 ประเภท จำแนกข้อมูลทางคติชนวิทยาที่พบมากที่สุดคือประเพณีวัฒนธรรมวัตถุ (75เปอร์เซนต์) ผลการวิเคราะห์ SWOT Analysis พบว่าตำบลนาฝายมีจุดแข็งด้านการจัดตั้งกลุ่มอาชีพพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าไหม มีผลิตภัณฑ์

สินค้าโอท็อป (OTOP) เครื่องจักสานไม้ไผ่ ต้นกระชูประดิษฐ์ มีประเพณีสังคมพื้นบ้านที่โดดเด่นคือประเพณี บุญกระชูป ของบ้านช่อระกา จุดอ่อนพบว่านักปราชญ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นไม่ได้รับการยกย่องเชิดชูให้การยอมรับในสังคมนักปราชญ์เป็นผู้สูงอายุมีปัญหาสุขภาพ ขาดผู้สืบทอดองค์ความรู้ศิลปวัฒนธรรมจากภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัสดุธรรมชาติในท้องถิ่นขาดแคลน ผลการวิเคราะห์อัตลักษณ์พบว่าตำบลนาฝายมีประเพณีสังคมพื้นบ้านที่มีลักษณะอัตลักษณ์โดดเด่นคือประเพณี บุญกระชูป 3) ตำบลบ้านเล่า อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ พบข้อมูลศิลปวัฒนธรรมจากภูมิปัญญาท้องถิ่น จำนวน 15 ประเภท จำแนกข้อมูลทางคติชนวิทยาพบที่พบมากที่สุดคือประเพณีวัฒนธรรมวัตถุ (72.5 เปอร์เซ็นต์) ผลการแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ SWOT Analysis พบว่ามีจุดแข็งคือการจัดตั้งกลุ่มอาชีพต่าง ๆ มีตำนานประเพณีแห่ผีสุมเป็นประเพณีสังคมพื้นบ้านที่มีอัตลักษณ์โดดเด่น จุดอ่อนที่พบ ได้แก่ การขาดผู้สืบทอดองค์ความรู้ศิลปวัฒนธรรมจากภูมิปัญญาท้องถิ่น ผลการวิเคราะห์อัตลักษณ์พบว่าตำบลบ้านเล่ามีการถ่ายทอดเรื่องราวเกี่ยวกับท้องถิ่นคือตำนานประเพณีแห่ผีสุมผ่านประเพณีสังคมพื้นบ้านที่มีลักษณะอัตลักษณ์โดดเด่นของกลุ่มชนคือประเพณีแห่ผีสุม สอดคล้องกับผลการวิจัยของ มุรธา สวนศรี (2559) พบว่าการศึกษาอัตลักษณ์ด้านวิถีชีวิตด้านวัฒนธรรมประเพณีดำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์และวัฒนธรรมท้องถิ่นส่งผลต่อการจัดการส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน โดยการมีส่วนร่วมกับชุมชนในการกำหนดอัตลักษณ์ของชุมชน เพื่อให้เกิดจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งการเก็บข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สะท้อนให้เห็นภาพอัตลักษณ์วิถีชีวิตของคนในชุมชนจะช่วยส่งเสริมการพัฒนาชุมชนด้านการจัดการเรียนรู้และการจัดการท่องเที่ยวได้อย่างยั่งยืน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อัฐภิญา ศรีทัพ (2559) พบว่าการศึกษาอัตลักษณ์วิถีชีวิตของคนในชุมชนจะช่วยให้เข้าใจแนวทางการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น จึงควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีผ่านทางชุมชน วัด และสถานศึกษา ในการสืบสานควมมีการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมเพื่อถ่ายทอดประเพณีผ่านสื่อต่าง ๆ ซึ่งมีปราชญ์ชาวบ้านเป็นผู้ถ่ายทอดโดยมุ่งเน้นการสร้างจิตสำนึกในคุณค่าของประเพณีทั้งในชุมชนและนอกชุมชนด้วยการบอกเล่าเรื่องราวผ่านทางสถาบันครอบครัวและสถานศึกษาจะทำให้เกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่น ได้แก่ การทำให้ประชาชนในท้องถิ่นมีความสามัคคี มีรายได้จากการท่องเที่ยว สร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่หน่วยงานของรัฐในท้องถิ่นได้มีชื่อเสียง นำรายได้สู่ท้องถิ่นเป็นประโยชน์ต่อภาครัฐกิจการค้าจากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวให้แก่นักท่องเที่ยว

2. ผลการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวจากศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอัตลักษณ์โดดเด่นสร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชน และผู้สนใจศึกษา ผลการวิจัยพบว่าจากการที่ผู้วิจัยได้ร่วมมือกับกลุ่มเป้าหมายที่ 1 จำนวน 120 คน ร่วมกันแสดงความคิดเห็นและร่วมกันพัฒนาศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นจัดทำผลิตภัณฑ์ต้นแบบที่ส่งเสริมอัตลักษณ์ทางการท่องเที่ยวจากศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น จำนวน 3 ชิ้น ได้แก่ 1) ผลิตภัณฑ์ตะกร้ารำผีฟ้า ตำบลนาเสียว อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ เป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้จากงานจักสานไม้ไผ่ งานผ้าขาวม้า มีการตกแต่งให้สวยงามโดยใช้วัสดุต่าง ๆ เชื่อมโยงองค์ความรู้ผ่านการวาดลวดลายบนตะกร้าไม้ไผ่เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับประเพณีรำผีฟ้ามีตราสินค้าแสดงคิวอาร์โค้ดสำหรับรับชมวีดิทัศน์ประวัติประเพณีรำผีฟ้า และมีคิวอาร์โค้ดสำหรับทำแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อผลิตภัณฑ์ตะกร้ารำผีฟ้า เพื่อส่งเสริมอัตลักษณ์ประเพณีในท้องถิ่นให้แก่นักท่องเที่ยวได้เห็นคุณค่าผ่านผลิตภัณฑ์จากศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลนาเสียว 2) ผลิตภัณฑ์โคมไฟกระชูป ตำบลนาฝาย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ เป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้จากงานต้นกระชูประดิษฐ์ งานผ้าฝ้าย เชื่อมโยงองค์ความรู้ประเพณีบุญกระชูป วัดดาวเรือง ตำบลนาฝาย มีตราสินค้าแสดงคิวอาร์โค้ดสำหรับรับชมวีดิทัศน์ประวัติประเพณีบุญกระชูป และมีคิวอาร์โค้ดสำหรับทำแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อผลิตภัณฑ์โคมไฟกระชูป เพื่อส่งเสริมอัตลักษณ์ประเพณีในท้องถิ่นให้แก่นักท่องเที่ยวได้เห็นคุณค่าผ่านผลิตภัณฑ์จากศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลนาฝาย และ 3) ผลิตภัณฑ์กระเป๋าผีสุม ตำบลบ้านเล่า อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ เป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้จากงานผ้าไหมและงานจักสานไม้ไผ่ เชื่อมโยงองค์ความรู้ประเพณีแห่ผีสุม

ตำบลบ้านเล่า มีตราสินค้าแสดงคิวอาร์โค้ดสำหรับรับชม วิดีทัศน์ประวัติประเพณีแห่ผีสุ่ม และมีคิวอาร์โค้ดสำหรับทำแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อผลิตภัณฑ์กระเป๋าสุ่ม เพื่อส่งเสริมอัตลักษณ์ประเพณีในท้องถิ่นให้นักท่องเที่ยวได้เห็นคุณค่าผ่านผลิตภัณฑ์จากศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลบ้านเล่า สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุชาติ อิ่มสำราญ, พรเทพ เลิศเทวศิริ, และอินทรา พรหมพันธุ์ (2564) พบว่า แนวทางการออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากอัตลักษณ์ศิลปะพื้นบ้านสำหรับนักท่องเที่ยวควรเป็นผลิตภัณฑ์ที่กระตุ้นให้ระลึกถึงและเกิดความ ทรงจำกับอัตลักษณ์ศิลปะพื้นบ้านของสถานที่นั้น ๆ สะท้อนผ่านการออกแบบ โดยนำเอาอัตลักษณ์ที่โดดเด่นมาเป็นแรงบันดาลใจ เพื่อดึงดูดความต้องการซื้อของนักท่องเที่ยว และผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกที่นำอัตลักษณ์ศิลปะพื้นบ้านมาเป็นแรงบันดาลใจในการออกแบบควรช่วยสะท้อนถึง ได้แก่ เรื่องราวคติความเชื่อ วัฒนธรรม ประเพณีประจำท้องถิ่น และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชัชพล ทรงสุนทร, และวงศ์พิทักษ์ ศิริวงศ์ (2560) พบว่าผลการวิจัยพบว่ามรดกทางภูมิปัญญาที่มีการพัฒนาให้เข้ากับการท่องเที่ยวและความต้องการของลูกค้าจะช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวและสร้างรายได้ให้แก่ครอบครัวของคนในท้องถิ่นโดยคนในท้องถิ่นต้องเห็นคุณค่าและสามารถธำรงรักษาประเพณีไว้เป็นอย่างดีมีการปรับให้เข้ากับยุคสมัย

3. ผลการประเมินความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวจากศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ผลจากการประเมินความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวจากศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ของกลุ่มเป้าหมายที่ 2 จำนวน 100 คน เป็นผู้รับชมการประชาสัมพันธ์สินค้าออนไลน์ในเพจเฟซบุ๊ก กำหนดช่วงระยะเวลาการประเมินผลความพึงพอใจภายใน 1 เดือน เพื่อประเมินผลความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวจากศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถามประเมินความพึงพอใจ ในแต่ละข้อเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) ผู้ตอบแบบสอบถามประเมินความพึงพอใจส่วนมากเป็นเพศหญิง (75เปอร์เซ็นต์) ระดับช่วงอายุ 20 ปีขึ้นไปพบมากที่สุด (85 เปอร์เซ็นต์) ด้านการประกอบอาชีพส่วนมากรับราชการ (35 เปอร์เซ็นต์) ด้านรายได้ต่อเดือนมีรายได้มากที่สุดคือมากกว่า 5,000 บาท (47เปอร์เซ็นต์) ประวัติการเดินทางกลุ่มเป้าหมายส่วนมากเคยเดินทางมาในแหล่งท่องเที่ยวของตำบลนาเสียว ตำบลนาฝาย ตำบลบ้านเล่า อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ (73 เปอร์เซ็นต์) สาเหตุการมาท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายตอบมากที่สุดคือมีความศรัทธา ความเชื่อ (49 เปอร์เซ็นต์) ด้านความคาดหวังที่จะได้รับจากผลิตภัณฑ์ส่งเสริมอัตลักษณ์การท่องเที่ยวจากศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นกลุ่มเป้าหมายตอบมากที่สุดคือการได้อุดหนุนผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น (75 เปอร์เซ็นต์) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จุฑาภรณ์ หินชู, และสถาพร มงคลศรีสวัสดิ์ (2557) พบว่าการพัฒนาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากขึ้น เพื่อให้นักท่องเที่ยวเห็นความสำคัญของขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น วิถีชีวิตชุมชนของไทยที่มีจุดเด่นพิเศษคือการท่องเที่ยวเชิงพุทธซึ่งได้รับความนิยมมากขึ้น และสิ่งที่ตามมากับการท่องเที่ยวแบบนี้คือประชาชนในท้องถิ่นได้มีอาชีพงานทำโดยการนำเอาวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาทำเป็นสินค้าจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยวทำให้ชุมชนมีรายได้คนจะไม่ต้องเดินทางไปทำงานต่างถิ่นสังคมครอบครัวอบอุ่นลดปัญหาต่าง ๆ ได้มากมาย

ผลการประเมินความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อผลิตภัณฑ์ส่งเสริมอัตลักษณ์การท่องเที่ยวจากศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยการประเมินผลิตภัณฑ์ จำนวน 3 ชิ้น ประชาชนมีความพึงพอใจมากที่สุดคือผลิตภัณฑ์กระเป๋าสุ่ม (สืบสานประเพณีแห่ผีสุ่ม ตำบล บ้านเล่า อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ) ผลการประเมินความพึงพอใจอยู่ในระดับมากได้ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ (=4.06) รองลงมาคือผลิตภัณฑ์โคมไฟกระชูป (สืบสานประเพณีบุญกระชูปตำบลนาฝาย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่าผลการประเมินความพึงพอใจอยู่ในระดับมากได้ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ (=4.00) และประชาชนมีความพึงพอใจน้อยที่สุดคือผลิตภัณฑ์ตะกร้ารำผีฟ้า (สืบสานประเพณีรำผีฟ้า ตำบลนาเสียว อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ)

ผลการวิจัยพบว่า การประเมินความพึงพอใจอยู่ในระดับมากได้ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ ($=3.99$) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พงษ์ธรรม ณรงค์วิทย์, และอำไพ แสงจันทร์ไทย (2562) พบว่าการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกเพื่อประเมินความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกให้มีศักยภาพตามความต้องการของนักท่องเที่ยว พบว่าของที่ระลึกประเภทประดับตกแต่งที่มีรูปแบบเกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์ของจังหวัดควรมีการออกแบบให้มีความเหมาะสมคือ ผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบจะต้องคงไว้ซึ่งรายละเอียดทางมรดกวัฒนธรรมอย่างครบถ้วนหรือใกล้เคียง ออกแบบให้มีคุณค่าในเชิงวัฒนธรรมเหมาะสมในแง่สร้างสรรค์และคำนึงถึงความเหมาะสมเชิงวัฒนธรรมให้สามารถส่งเสริมด้านศักยภาพการท่องเที่ยวได้อย่างมีอัตลักษณ์ที่โดดเด่นและมีความน่าสนใจ

ด้านข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทั้ง 3 ชั้น ได้แก่ 1) ผลิตภัณฑ์ตะกร้ารำผีฟ้า ประเพณีรำผีฟ้า ตำบลนาเลี้ยว อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ 2) ผลิตภัณฑ์โคมไฟกระชูป ประเพณีบุญกระชูป ตำบลนาผาย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ และ 3) ผลิตภัณฑ์กระเป๋าผ้าฝ้ายประเพณีแห่ผ้าส่ว ตำบลบ้านเล่า อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ พบว่าด้านการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ควรเปิดช่องทางการสื่อสารสำหรับการขายในแพลตฟอร์มขายของออนไลน์ที่ขายง่าย ได้รับความนิยมจากลูกค้า เช่น Shopee Lazada TikTok Shop Line myshop Kaidee เป็นต้น และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เยาวภา อินทเส, ญัฐประภา นุ่มเมือง, จรรยาพร บุญเหลือ, และกัลยา บุญธรรม (2567) พบว่าเครื่องมือสื่อสารการตลาดที่ดีและได้รับความต้องการเพื่อส่งเสริมการขายผ่านสื่อดิจิทัล การใช้พนักงานขายผ่านสื่อดิจิทัล และการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อดิจิทัล เน้นกลุ่มเป้าหมายคนรุ่นใหม่ในช่องทางโซเชียล คาดว่าจะช่วยสร้างการรับรู้ตราสินค้าและเพิ่มรายได้ให้แก่ผู้ประกอบการอย่างมีประสิทธิภาพ ด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ควรมีรูปแบบที่หลากหลายให้เลือก ด้านความสะดวกในการใช้ผลิตภัณฑ์ ควรจัดทำให้มีหลายขนาด สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สายัณห์ อินันใจ, และพระณัฐกร ญุกโร (หงส์สามสิบเก้า) (2565) พบว่าการออกแบบและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนแบบมีส่วนร่วมเพื่อศึกษาการออกแบบผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน ควรเปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชนให้มีการผสมผสานระหว่างของเดิมกับของใหม่ และเน้นการออกแบบใหม่ทันสมัยมีรูปแบบที่บ่งบอกถึงเอกลักษณ์ของแต่ละตำบล ผู้จัดทำต้องมีความรู้ด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายรูปแบบและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยมาพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพดีตรงกับความต้องการของลูกค้า มีช่องทางในการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์หลายช่องทาง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์พัฒนาต่อยอดพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นและประชาชนที่สนใจได้ โดยใช้วิธีสำรวจข้อมูลศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่พบในท้องถิ่นมาเชื่อมโยงกับการบอกเล่าเรื่องราวในการท่องเที่ยวท้องถิ่นควบคู่กันกับการประชาสัมพันธ์ทางโซเชียลมีเดีย เช่น เฟซบุ๊ก ไลน์ ซอปปี้ ลาซาด้า ฯลฯ เพื่อให้ประชาชนทุกคนเข้าถึงได้ง่ายสามารถสื่อสารกันได้อย่างรวดเร็ว อีกทั้งสามารถประยุกต์ใช้ข้อมูลศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นทางที่พบในแต่ละท้องถิ่นทำให้เกิดมูลค่าเพิ่ม โดยออกแบบผลิตภัณฑ์ให้ทันสมัยรูปแบบน่าสนใจและราคาเหมาะสมจะช่วยสร้างรายได้หมุนเวียนให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น และส่งเสริมการท่องเที่ยวให้แก่นักท่องเที่ยวได้อีกทาง นอกจากนี้ต้องมีผู้นำชุมชน ได้แก่ นักปราชญ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น นักวิชาการหน่วยงานภาครัฐ และหน่วยงานภาคเอกชน ตระหนักและให้ความสนใจส่งเสริมให้ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นในแต่ละท้องถิ่นได้รับการเผยแพร่อย่างหลากหลาย เช่น จัดตั้งศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เป็นแหล่งศึกษาแก่ประชาชนที่สนใจศึกษา จัดงานออกร้านสินค้าผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นในงานประเพณีที่สำคัญในท้องถิ่น การออกร้านสินค้าผลิตภัณฑ์จะช่วยสร้างภาพลักษณ์ที่ดีเป็นแรงจูงใจให้แก่นักท่องเที่ยวอยากเดินทางไปท่องเที่ยว

ในท้องถิ่นทำให้เกิดรายได้ให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นได้

เอกสารอ้างอิง

- กองพัฒนาบริการท่องเที่ยว. (2564). *แผนพัฒนาบริการท่องเที่ยว พ.ศ.2566-2570*. สืบค้นเมื่อ 1 ธันวาคม 2567, จาก <https://www.dot.go.th/storage/%e0%b8%81%e0>.
- จุฑาภรณ์ หินซุย และ สถาพร มงคลศรีสวัสดิ์. (2557). แนวทางส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธ กรณีศึกษาวัดประชาคมวนาราม อำเภอสรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด. *วารสารวิชาการการท่องเที่ยวไทยนานาชาติ*, 10(1), 50-58.
- ชัชพล ทรงสุนทร และวงศ์พิทักษ์ ศิริวงศ์. (2560). การสร้างและการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมสู่การเป็นสินค้าทางการท่องเที่ยวของชาวมอญ เกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. *วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี*, 11(1), 224-239.
- ธีรภูมิ เอกะกุล. (2543). *ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ และสังคมศาสตร์*. อุบลราชธานี: สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พจนันธรรม ณรงค์วิทย์ และอำไพ แสงจันทร์ไทย. (2562). *การออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกประเภทประดับตกแต่งจากทุนทางมรดกวัฒนธรรม อุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชรอย่างมีส่วนร่วม*. ในรายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 6 สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, 623-636.
- มธุรา สวนศรี. (2559). แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อสะท้อนอัตลักษณ์ตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง จังหวัดสมุทรปราการ. *วารสารกระแสนวัตกรรม*, 17(31), 41-55.
- เยาวภา อินทเส, ญัฐประภา นุ่มเมือง, จรรยาพร บุญเหลือ, และกัลยา ปุณญธรรม. (2567). การพัฒนาผลิตภัณฑ์และกลยุทธ์การตลาดดิจิทัลผลิตภัณฑ์ข้าวเกรียบงาเมืองเพชรสู่เชิงพาณิชย์ภายใต้วิถีความปกติใหม่ กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียง ตำบลช่องสะแกจังหวัดเพชรบุรี. *วารสารวิจัยและนวัตกรรมท้องถิ่น*, 19(2), 9-22.
- ศิราพร ณ ถลาง. (2557). *ทฤษฎีจิตวิทยา: วิธีวิทยาในการวิเคราะห์ตำนาน-นิทานพื้นบ้าน*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สายัณห์ อินันใจ และพระณัฐกร ญุกโร (หงส์สามสิบเก้า). (2565). การออกแบบและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนแบบมีส่วนร่วมของตำบลกาญจนา อำเภอมืองแพร่ จังหวัดแพร่. *วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง*, 3 (11), 147-161.
- สุชาติ อิ่มสำราญ, พรเทพ เลิศเทวศิริ และอินทรา พรหมพันธุ์. (2564). การออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากอัตลักษณ์ศิลปะพื้นบ้านสำหรับนักท่องเที่ยว. *วารสารวิชาการคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สจล.*, 33 (23), 115-129.
- อัฐิภิญญา ศรีทัพ. (2559). แนวทางการอนุรักษ์และสืบสานประเพณีแห่งสังคหะของชาติพันธุ์ ตำบลทรงคนอง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ. *วารสารศิลปกรรมศาสตร์วิชาการวิจัยและงานสร้างสรรค์*, 3(1), 78-90.
- Dorson, R. (1972). *Folklore and Folklife*. Chicago: The University of Chicago.